

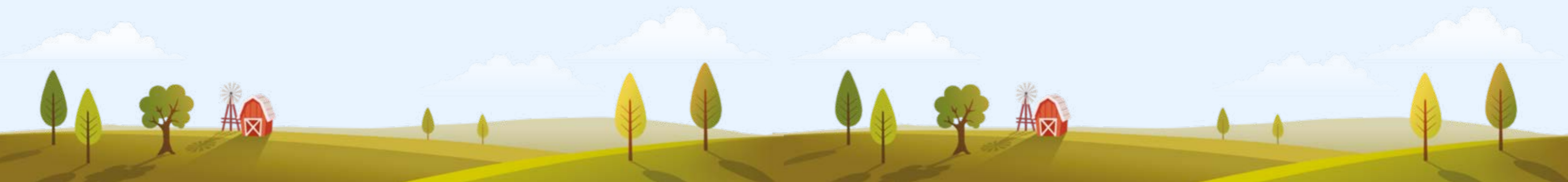
KWALITEITS VERSLAG COÖPERATIE

LIMBURGSE ZORG BOEREN 2022

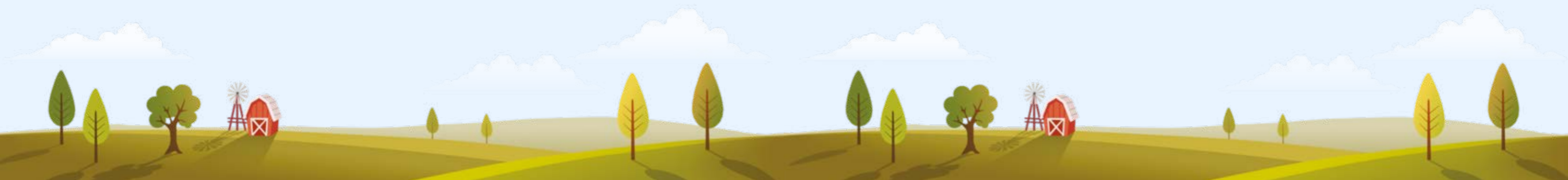
KWALITEITSVERSLAG 2022

INHOUDSOPGAVE

- 4 **Voorwoord**
John Caubergh, Directeur Coöperatie Limburgse Zorgboeren
- 6 **Terugblik op 10 jaar Coöperatie Limburgse Zorgboeren**
Sebastiaan van der Flier, Voorzitter bestuur CLZ
- 12 **De rol van de raad in een toekomstbestendig CLZ**
Rianne Cuppen, Voorzitter Raad van Commissarissen CLZ
- 16 **Vasthouden aan de kernwaarden van een zorgboerderij**
Berno Simmelink, Lid Centrale Cliëntenraad CLZ
- 20 **Ons brede zorgaanbod**
Petra Steeghs, Zorgboerderij De Hofsteeg, Oirlo
Loes Peters, Zorgboerderij Zwaantjeshof, Echt
Chantal Muijters, Zorgboerderij Trintelen, Eys
- 26 **Het Kwaliteitskader voor de Zorglandbouw**
Anouk Hafkamp, Coördinator ontwikkeling en relaties
bij Federatie Landbouw en Zorg
Maya de Wilde, Beleidsmedewerker kwaliteit en scholing
bij Federatie Landbouw en Zorg
- 29 **Deskundigheidsbevordering: Positieve Gezondheid en intervisie**
Marion van den Broek, Medewerker Zorg en Innovatie CLZ
Meike Windhausen, De Zorgdragerij, Roermond
Jordy Wismans, Zorgboerderij "Boer" Hans, Venray
- 33 **Deelnemerstevredenheidsonderzoek CLZ 2022**
- 36 **Algemene informatie**
- 44 **Financiële en administratieve informatie**

“DIT IS HET RESULTAAT VAN TIEN JAAR KRACHTENBUNDELING EN SAMEN DE WEG VOLGEN VAN PROFESSIONALISERING EN ONTWIKKELING.”

4

VOORWOORD

JOHN CAUBERGH

DIRECTEUR COÖPERATIE LIMBURGSE ZORGBOEREN

Zestig zorgboerderijen met zeventig locaties. Meer dan 2.000 cliënten, bezoekers en bewoners. Ruim 650 zorgboeren, medewerkers en vrijwilligers. Samen vormen zij één coöperatie met één doel: de best passende zorg verlenen in een unieke omgeving.

Dit is het resultaat van tien jaar krachtenbundeling en samen de weg volgen van professionalisering en ontwikkeling.

Vanaf de start in 2013 is het zorglandschap voortdurend in beweging geweest. De zoektocht om de juiste ondersteuning op een betaalbare manier te bieden aan allen die dat nodig hebben, heeft geleid tot de nodige complexiteit en veranderingen. Flexibiliteit en samenwerking binnen, maar ook buiten de coöperatie, is hiervoor absoluut noodzakelijk. Samen

met gemeenten, zorgkantoren en collega-zorgaanbieders trekt Coöperatie Limburgse Zorgboeren met haar leden de kar om goede zorg nóg beter en passender te maken.

Het Kwaliteitskader voor de Zorglandbouw is onze leidraad in de verdere ontwikkeling van de zorgboerderijen en het gedachtengoed van Positieve Gezondheid is stevig verankerd in ons doen en laten. Maar vóór alles is er balans nodig tussen de kernwaarden van onze zorgboerderijen, de noden van onze bezoekers en bewoners en de regels en randvoorwaarden van de maatschappij.

Zorgboerderijen vormen een unieke schakel in het grote zorglandschap en zullen ook in de toekomst meegroeien met alle uitdagingen.

5

SEBASTIAAN VAN DER FLIER

VOORZITTER BESTUUR CLZ

TERUGBLIK OP 10 JAAR COÖPERATIE LIMBURGSE ZORGBOEREN

Sinds 17 juni 2013 is zorgboer Sebastiaan van der Flier voorzitter van het bestuur van Coöperatie Limburgse Zorgboeren (CLZ). Samen met zijn medebestuurleden, de Raad van Commissarissen, de Centrale Cliëntenraad en de werkorganisatie van CLZ heeft hij de groei van de organisatie begeleid tot het professionele orgaan dat er vandaag de dag staat. We vroegen Sebastiaan samen met ons terug te kijken op de afgelopen 10 jaar.

Hoe CLZ ooit begon

Tien jaar geleden stonden we aan de vooravond van de decentralisaties in de zorg in Limburg. Dat zorgde voor behoorlijk wat onrust onder de zorgboeren, toen nog verenigd onder de vlag van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) en vertegenwoordigd door de commissie Landbouw en Zorg. Er liepen op dat moment al trajecten om vanuit Limburg met de zorgboeren AWBZ-zorg (nu Wlz-zorg)

via een rechtstreeks contract met het zorgkantoor te gaan leveren. In de praktijk bleek dit echter moeilijk zonder een eigen organisatie. Provincie Limburg besloot hierop een substantiële subsidie te verstrekken aan de LLTB via het project 'Professionalisering Limburgse Zorgboeren'. Met behulp van deze subsidie werd de Coöperatie Limburgse Zorgboeren opgericht.

De eerste jaren lag de focus van CLZ vooral op de samenwerking met de gemeenten. Samen met collega-zorgaanbieders zaten we veel aan ontwikkeltafels om gezamenlijk met de gemeenten invulling te geven aan de nieuwe manier van werken als gevolg van de decentralisaties. Dit waren intensieve trajecten die niet altijd soepel liepen vanwege tegenstrijdige belangen. Iedereen was zoeken-

“TEN OPZICHTE VAN TIEN JAAR GELEDEN ZIEN WE EEN DUIDELIJKE VERZWARING VAN DE DOELGROEP DIE OP DE ZORGBOERDERIJ KOMT.”

de, zo ook CLZ als nieuwe organisatie. Gelukkig konden we op ondersteuning rekenen van andere regionale zorgboeren-organisaties als Stichting Samenwerkende Zorgboeren Zuid (SZZ) en Coöperatie Boer en Zorg (CBZ), die al een tijdje bestonden en al de nodige ervaring hadden opgedaan.

De ontwikkeling van de zorgboerderij
Niet alleen CLZ als organisatie moest zich aanpassen aan de veranderende markt. Ook de zorgboerderijen zelf hebben de afgelopen jaren een behoorlijke ontwikkeling doorgemaakt. Tien jaar geleden was het landschap om de zorgboerderij heen veel overzichtelijker. Zorgboeren zaten over het algemeen in onder-aanneming van grote zorgaanbieders of leverden zorg via het PGB.

Ten opzichte van tien jaar geleden zien we een duidelijke verzwaring van de doelgroep die op de zorgboerderij komt. Dit is met name goed zichtbaar in de ouderenzorg. Door de trend dat mensen langer thuis blijven wonen, komen ze op latere leeftijd met een grotere zorgbehoefte naar de zorgboerderij. Vaak zien we dat deelnemers vanuit de zorgboerderij worden opgenomen of komen te overlijden. Dat vergt meer van ons als zorgverleners.

“ZORGBOEREN ZIJN ONDERNEMERS PUR SANG DIE GOED LUISTEREN NAAR WAT HUN OMGEVING VAN ZE VRAAGT EN FLEXIBEL GENOEG ZIJN OM HIER VERVOLGENS OP IN TE SPELEN.”

Verder zien we dat het aanbod steeds breder wordt. Zo zijn er inmiddels zorgboerderijen waar bezoekers onder begeleiding kunnen wonen. Dat is een wezenlijk verschil met tien jaar geleden.

Tenslotte zie je op diverse boerderijen een verbreding van de doelgroep. Bijvoorbeeld een zorgboerderij die is gestart met ouderenzorg en inmiddels ook zorg aan verstandelijke gehandicapten aanbiedt of re-integratie. Steeds meer mensen weten de zorgboeren te vinden en willen graag hun zorg ontvangen op een zorgboerderij. Zorgboeren zijn ondernemers pur sang

die goed luisteren naar wat hun omgeving van ze vraagt en flexibel genoeg zijn om hier vervolgens op in te spelen.

Het agrarisch bedrijf met een zorgtak ‘ernaast’ is veranderd in een professioneel bedrijf waar de hoogste standaard aan zorg wordt verleend aan een brede groep deelnemers en waar conform de strenge richtlijnen binnen de zorgsector wordt gewerkt. De kernwaarden zijn echter niet veranderd: kleinschalig, vaste gezichten en geborgenheid, persoonlijke aandacht, zorg op maat, groene omgeving en rust en ruimte.

“WE MOETEN BRUGGEN BLIJVEN SLAAN TUSSEN ORGANISATIES OM SAMEN STERKER TE STAAN ZONDER AAN ONZE EIGEN KERNWAARDES TE TOORNEN.”

ze heeft zich weten te ontwikkelen tot een belangrijke speler in een complex en dynamisch zorglandschap. Dit is met name te danken aan directeur John Caubergh en coördinator Carla van Hertten, die heel veel geïnvesteerd hebben in het opbouwen van hun netwerk.

Een blik op de toekomst

De verwachting is dat er verdere versnippering van het zorglandschap plaatsvindt en dat steeds ingewikkeldere aanbestedingen leiden naar steeds meer, diverse en complexere samenwerkingsverbanden. Het hebben van de juiste netwerken blijft daarom ook in de toekomst cruciaal voor het succes van CLZ. We moeten

bruggen blijven slaan tussen organisaties om samen sterker te staan zonder aan onze eigen kernwaarden te toornen.

In mijn stoutste dromen had ik niet durven hopen dat we in tien jaar tijd, vanuit het niets, een organisatie zouden weten op te bouwen die via de leden voor zoveel deelnemers en familieleden zo'n belangrijke rol in hun leven speelt. De afgelopen tien jaar zijn we uitgegroeid tot een vaste waarde in het zorglandschap en we zullen er alles aan doen om dit te blijven.

CLZ vandaag de dag

De rol van een coöperatie als CLZ is vandaag de dag belangrijker dan ooit. In de beginjaren van de coöperatie werd tijdens bestuursvergaderingen vaker ge-grapt dat het wel rustiger zou worden als 'deze aanbestedingen maar achter de rug waren'. Maar na jaren werd dit een soort van lopende grap. Het is namelijk nooit rustiger geworden en de aanbestedingen werden alleen maar complexer. Het zorglandschap is meer dan ooit in beweging en we zien steeds ingewikkeldere constructies ontstaan om maar mee te kunnen blijven doen in alle regio's. Voor een individuele zorgboer is het nagenoeg onmogelijk geworden om in meerdere regio's mee te doen met de aanbestedingen.

De coöperatie is uitgegroeid tot een professionele zorgaanbieder die Lim-

burg-breed zorgboeren waar nodig ondersteunt. Denk daarbij aan de eerdergenoemde aanbestedingen op alle domeinen, zoals Jeugdwet en Wmo, maar ook Wlz-zorg. Hiervoor wordt samengewerkt met gemeenten, zorgkantoren, andere regionale zorgboeren-organisaties, de Federatie Landbouw en Zorg, kwaliteitsbureau en collega-zorgaanbieders. Daarnaast ondersteunt CLZ haar leden om te kunnen voldoen aan landelijke kwaliteitseisen. In sommige regio's is CLZ zelfs de grootste aanbieder en moet zij de kar trekken op het gebied van bijvoorbeeld zorginnovaties.

Waar het op neer komt, is dat alle taken van CLZ gericht zijn op het faciliteren of ontlasten van haar leden, zodat zij de best mogelijk zorg kunnen leveren aan de deelnemers. Als organisatie is CLZ gigantisch gegroeid de afgelopen tien jaar en

KWALITEITSVERSLAG 2022

RIANNE CUPPEN

VOORZITTER RAAD VAN COMMISSARISSEN CLZ

DE ROL VAN DE RAAD IN EEN TOEKOMSTBESTENDIG CLZ

Sinds 17 juni 2020 is Rianne Cuppen verbonden aan Coöperatie Limburgse Zorgboeren (CLZ) als lid van de Raad van Commissarissen (RvC). Sinds 2021 is ze actief als voorzitter van de raad. In het dagelijks leven is Rianne werkzaam als directeur van een landelijke organisatie die het voor mensen met een lichamelijke beperking mogelijk maakt zelfstandig te wonen. In zowel haar huidige rol als eerdere functies die ze bekleedde in de zorgwereld, zag ze met eigen ogen de toegevoegde waarde van kleinschalige ondersteuning aan mensen in een groene omgeving zoals die bij zorgboerderijen geboden wordt. We vroegen Rianne om terug te kijken op haar eerste periode als voorzitter. Welke stappen heeft de RvC gezet? Wat verwacht zij voor de toekomst? En welke rol speelt de RvC hierin?

De toegevoegde waarde van een zorgboerderij

CLZ laat zien dat de zorg en ondersteuning, zoals die op een zorgboerderij worden aangeboden, écht van toegevoegde waarde is in het huidige zorglandschap. Ik verwacht zelfs dat zorgboerderijen een steeds grotere rol van betekenis gaan spelen in zorgland. Als je kijkt naar duur-

zaamheid, maatschappelijk verantwoord ondernemen, goed burgerschap en inclusie zijn zorgboerderijen hun tijd namelijk ver vooruit.

Daarnaast zijn zorgboerderijen door hun kleinschaligheid over het algemeen flexibel en kunnen ze snel schakelen in wat er van hen wordt gevraagd als zorgaanbie-

“NAAST SAMENWERKING GAAT INNOVATIE EEN BEPALENDE ROL SPELEN OM DE UITDAGINGEN VAN DE TOEKOMST HET HOOFD TE BIJEN.”

der. Denk bijvoorbeeld aan kleinschalig wonen op de zorgboerderij als gevolg van de toenemende vergrijzing en krapte op de huidige woningmarkt. Of het geven van praktijkonderwijs en thuiszorgbehandelingen op de zorgboerderij.

De noodzaak van samenwerking

Om hier op een goede manier invulling aan te kunnen geven, zijn samenwerkingspartners nodig waarmee uitdagingen als een krappe arbeidsmarkt, verzwaring van de zorg en de financiële kaders waarbinnen gewerkt moet worden, gezamenlijk kunnen worden aangevlogen. Zo zoeken we nog meer dan voorheen de samenwerking op met kennisinstututen, zorgaanbieders en het bedrijfsleven. De RvC speelt hierin een faciliterende rol. De leden van de raad hebben allemaal hun

eigen netwerk in de zorgwereld en kunnen hierdoor samenwerkingen stimuleren en openingen creëren.

Naast samenwerking gaat innovatie een belangrijke rol spelen om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te bieden. Daarom hebben we het afgelopen jaar een medewerker Zorg en Innovatie aangehouden die innovatie stimuleert en de leden op dit gebied ontzorgt. Er is veel kennis en ervaring aanwezig bij de individuele zorgboeren als het gaat om innovatie. Dit geldt ook voor het bestuur van CLZ en de RvC. Het is belangrijk dat al deze kennis en ervaring bij elkaar komt bij die medewerker Zorg en Innovatie. Alleen dan kunnen we als organisatie stappen zetten.

Een zichtbare RvC

Om ervoor te zorgen dat er optimaal gebruik gemaakt wordt van de kennis en ervaring binnen de RvC, heb ik sinds mijn aanstelling als voorzitter vooral ingezet op het inrichten van een goede constructieve samenwerking tussen de leden van de raad onderling en de verbinding met het bestuur. Zo hebben we een portefeuilleverdeling gemaakt die is beschreven in een cv.

In december 2022 hebben we als raad onder externe begeleiding een zelfevaluatie uitgevoerd. Dit onderzoek bevestigde dat het netwerk en de expertise van de specifieke leden van de RvC nog beter voor CLZ konden worden ingezet. Daarom hebben we als raad onder andere besloten om in aanvulling op het cv, ook meer fysiek te vergaderen op de verschillende locaties van de leden van CLZ. Op die manier krijgen we meer feeling met de zorgboerderijen en hun specifieke aanbod en zij ook met ons als raad.

Daarnaast gaan we in 2023 de strategische koers voor de komende jaren uitwerken. In deze koers speelt de profilering van CLZ als organisatie richting de deelnemers en hun familieleden een belangrijke rol. Deelnemers zijn namelijk vooral verbonden met hun eigen zorgboerderij en niet met CLZ. Als gevolg hiervan heeft de werving van nieuwe leden voor de cliëntenraad van CLZ behoorlijk lang geduurd. Het is niet wenselijk dat de belangen van de deelnemers niet vertegenwoordigd zijn binnen de organisatie. Als puntje bij paaltje komt, draait het uiteindelijk namelijk om hen. Door de komende periode te werken aan de zichtbaarheid van CLZ bij deze doelgroep zorgen we ervoor dat de richting die we opgaan met onze organisatie, ook de juiste is voor hen voor wie we het allemaal doen: de deelnemers.

BERNO SIMMELINK

LID CENTRALE CLIËNTENRAAD CLZ

VASTHOUDEN AAN DE KERNWAARDEN VAN EEN ZORGBOERDERIJ

Dit jaar viert de Coöperatie Limburgse Zorgboeren (CLZ) haar 10-jarig jubileum. De coöperatie hanteert een aantal kernwaarden, waaronder kleinschaligheid, groene omgeving, persoonlijke aandacht, zorg op maat en rust en ruimte. Allemaal van hoge kwaliteit. Maar hoe wordt vastgehouden aan deze kernwaarden en zijn deze in de loop der jaren veranderd, ontwikkeld of juist hetzelfde gebleven?

De organisatiestructuur van CLZ bestaat uit een dagelijks bestuur, Raad van Commissarissen, Algemene Ledenvergadering en de werkorganisatie. In 2016 is daar een Centrale Cliëntenraad aan toegevoegd. Berno Simmelink is al vanaf dag één lid van deze cliëntenraad en heeft de coöperatie zien groeien en ontwikkelen. 'De kracht van CLZ is dat de kernwaarden altijd overeind zijn gebleven. De omgeving eromheen is wel erg veranderd. Ik vind het knap dat je de kwaliteit, je normen en je waarden dan in stand weet te houden.'

De kernwaarden zie je terug op elke zorgboerderij die is aangesloten bij CLZ. Het zichtbaarste element is de groene omgeving waarin deelnemers terecht komen. 'Elke zorgboerderij is omgeven door groen. Het is buiten, er zijn dieren, er zijn planten. Maar het is niet alleen een groene omgeving, het is ook groen bezig zijn. In het werk en de bezigheden van de deelnemers op een zorgboerderij zit altijd een groene component. Denk aan dieren verzorgen of tuinieren.'

Zorg op maat

De groene component op zorgboerderijen is een belangrijk onderdeel van, volgens Simmelink, de meest omvattende kernwaarde van CLZ: zorg op maat. 'Deze kernwaarde zegt heel wat. Het is het stukje persoonlijke begeleiding, deskundigheid, structuur en aandacht voor het welzijn van deelnemers. Maar het betekent ook kijken naar wat haalbaar is en wat niet. Soms zegt de theorie dat bepaalde dingen voor deelnemers mogelijk moeten zijn, maar dat wil niet zeggen dat het ook daadwerkelijk in de praktijk kan. Het is om kunnen gaan met een beperking in de breedste zin van het woord.' Om de best mogelijke zorg te kunnen bieden, is het van belang dat groepen niet te groot worden. Wat niet betekent dat er niet veel deelnemers per dag op een zorgboerderij kunnen zijn. 'Bij sommige zorgboeren zie je dat ze de kleinschaligheid weten te behouden door maximaal tien deelnemers per dag te ontvangen. Maar er zijn ook zorgboerderijen die veel groter zijn, meerdere ruimtes hebben en meer

we onlangs met het bestuur en de werkorganisatie een discussie over het nieuwe zorgplan. Vanuit het bestuur en de werkorganisatie worden natuurlijk ook de voorwaarden en eisen van geldverstrekkers meegenomen. Maar deze eisen en voorwaarden worden vanuit de cliëntenraad niet allemaal als handig gezien. De insteek is absoluut niet verkeerd, maar voor sommige van onze doelgroepen zijn ze niet altijd noodzakelijk, handig of gewenst. Het vergt een andere kijk. In over-

de zorg. Deze mensen worden ouder en het moment van overdracht komt steeds dichterbij. Het is niet vanzelfsprekend dat er bedrijfsopvolging bij zorgboeren is en daar maken wij ons als cliëntenraad wel zorgen over. 'Vertrouwde gezichten' is een belangrijk onderdeel van de kernwaarde kleinschaligheid. Die vertrouwde gezichten moeten worden opgevolgd door nieuwe 'vertrouwde gezichten', zodat onze deelnemers over tien jaar ook nog een fijne plek hebben om naar toe te

personeel in dienst hebben. Ook zij zijn in staat deelnemers en andere mensen niet het gevoel te geven dat het massaal is.'

Omgaan met balans

'Het is omgaan met balans', aldus Simmelink. 'Alle zorgboeren en hun personeel hebben een drive om deelnemers de zorg te bieden die zij nodig hebben. Als je die drive niet hebt, dan doe je dit werk niet. Maar het is continu blijven zoeken naar de balans. Wat is wel haalbaar en wat niet, in elk aspect van het werken op - of het hebben van - een zorgboerderij. Daarin komen alle kernwaarden samen.'

Volgens Simmelink is het ook een bepaalde rust die een zorgboerderij van nature heeft en geeft. 'De groene omgeving

geeft al een bepaalde vorm van rust. Dat is waar ik aan denk bij zorgboeren. Welke zorg ze ook bieden en aan welke doelgroep dan ook, het straalt een balans uit waarin zorg natuurlijk is.'

Belang van deelnemer centraal

Die kernwaarden waarborgen, is voor de organisatie niet altijd even makkelijk. Ze kunnen namelijk vanuit verschillende oogpunten worden beredeneerd. Gelukkig is er volgens Simmelink altijd ruimte voor het gesprek en om de discussie met elkaar aan te gaan. 'Bij het nemen van beslissingen wordt vanuit de cliëntenraad vaak gekeken naar 'daar waar het zin heeft, is het prima'. Maar soms verschillen we wel van mening. Zo hadden

"ALLE ZORGBOEREN EN HUN PERSONEEL HEBBEN EEN DRIVE OM DEELNEMERS DE ZORG TE BIEDEN DIE ZIJ NODIG HEBBEN."

leg komen we samen tot een plan waarin onze kernwaarden zitten en bovenal, dat werkt in het belang van de deelnemer. En daar is waar we met z'n allen altijd voor gaan.'

Bedrijfsopvolging

Een aandachtspunt voor de toekomst is volgens Simmelink bedrijfsopvolging. 'Veel zorgboeren zijn jaren geleden vol passie begonnen met een zorgboerderij. Vaak had de man een achtergrond in de agrarische sector en de vrouw in

gaan.'

Voor de toekomst van CLZ blijft Simmelink geloven in de kernwaarden die de coöperatie nu kent. 'De kernwaarden van CLZ staan en blijven staan, anders laat je in mijn ogen een stukje passie los. De wereld om ons heen verandert en vraagt verdere professionalisering van CLZ en de zorgboeren. Ik zie dat CLZ duidelijk op die weg zit en dat dit zich verder gaat ontwikkelen. Er staat een stevige organisatie met veel toegevoegde waarde voor mensen met een hulpvraag.'

KWALITEITSVERSLAG 2022

PETRA STEEGHS
ZORGBOERDERIJ DE HOFSTEEG, OIRLO

LOES PETERS
ZORGBOERDERIJ ZWAANTJESHOF, ECHT

CHANTAL MUIJRERS
ZORGBOERDERIJ TRINTELEN, EYS

20

ONS BREDE ZORGAANBOD

CLZ is een coöperatie bestaande uit zo'n zestig zorgboerderijen, verspreid over Limburg. De aangesloten zorgboerderijen wisselen in omvang, doelgroep en zorgaanbod. Zo zijn er zorgboeren die volledig zelfstandig een zorgboerderij runnen, maar ook zorgboeren met een groot personeelsbestand. Ook het zorgaanbod varieert: van dagbesteding in groepsverband tot individuele begeleiding, logeren, 24-uurs zorg en een enkele gericht op onderwijs of arbeidstoeleiding. De doelgroepen lopen uiteen van ouderen, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking en mensen met GGZ-problematiek tot jeugd. Bij Boerderij Vorster Hand in Sevenum, BijBiezonder in Sevenum en Zorgboerderij Rondmeer in Heythuysen worden daarnaast onderwijstrajecten aangeboden voor vastgelopen jongeren. We lichten drie zorgboerderijen uit die vertellen voor welke deelnemers ze wat doen om een beeld te krijgen van het brede aanbod bij de leden van CLZ.

21

Zorgboerderij De Hofsteeg

Het zaadje voor Zorgboerderij De Hofsteeg in Oirlo is rond 2003 geplant. 'Mijn man en ik stopten via een opkoopregeling met ons varkensbedrijf in Oirlo', vertelt Petra Steeghs. Zij was toen al heel wat jaren werkzaam in de zorg en vanaf 2001 in de ouderenzorg. 'Toen mijn vader ziek was, moest hij naar een zorginstelling. Hij kwam van een boerderij en daarom was het mooi geweest als hij naar een zorgboerderij zou gaan.' Dat wilde Steeghs voor ouderen gaan realiseren. In 2008 opende ze met haar man de zorgboerderij voor ouderen met zorgvragen als dementie, lichamelijke of psychische klachten,

niet-aangeboren hersenletsel of mensen die in een sociaal isolement zitten.

De ouderen kunnen er in huiselijke sfeer terecht voor diverse activiteiten met iedere dag een verse maaltijd. 'Wij proberen activiteiten te zoeken waaraan iedereen mee kan doen', zegt Steeghs. 'We werken met het motto: goede zorg verlenen met de handen op de rug. Dit houdt in dat we onze gasten zo lang mogelijk hun zelfstandigheid willen laten behouden, mits dit veilig en verantwoord gebeurt.' Ze ontdekken soms ook nieuwe hobby's. 'We hadden een man die paaseieren ging borduren. Hij zei: "Ik doe eens

gek en ga het proberen." Hij heeft de middag van zijn leven gehad. Hij zei: "Dat ik nu op mijn 95ste ontdek dat ik borduren heel erg leuk vind".'

De zorgboerin merkt verder dat er door de dieren en natuur op de zorgboerderij meer beleving is gekomen bij de ouderen. 'Zo hoort de hond er echt bij als knuffeldier. Diercontact is altijd goed. Eén van de pony's is dragend en er wordt vaak gevraagd wanneer het veulentje komt. Ze kijken uit naar wat er staat te gebeuren.' De meerwaarde van een zorgboerderij ten

gevoel dat je iets voor de medemens kunt betekenen.'

Zorgboerderij Zwaantjeshof

In 2007 begon Loes Peters van Zorgboerderij Zwaantjeshof in Echt met één dag dagbesteding voor één deelnemer. Op die locatie had haar schoonfamilie al drie generaties lang een agrarisch bedrijf. De opa van haar man fokte trekpaarden, haar schoonvader had melkvee en haar man heeft zich meer toegelegd op de landbouw. 'Ik werkte al in de zorg. Het akkerbouwbedrijf moest na werktijd, in avonden en in weekenden. De wens was er om het structureel bij te houden en de combinatie van zorg en een eigen bedrijf te maken.' Inmiddels kunnen kinderen, jongeren en

ouderen met een hulpvraag zes dagen per week terecht voor dagbesteding, maar er is ook individuele begeleiding, twee keer per maand logeeropvang en er wordt sinds een tijdje op kleine schaal ambulante begeleiding verzorgd. Peters geeft aan dat de verschillende deelnemers met uiteenlopende problematieken goed sa-

"HET IS IEDERE DAG GENIETEN. JE HEBT HET GEVOEL DAT JE IETS VOOR DE MEDEMENS KUNT BETEKENEN."

opzichte van een zorginstelling gaat volgens Steeghs verder dan de dagbesteding alleen. 'Een cliënt die op een zondag belt, omdat die onrust heeft. Bij een zorgorganisatie krijg je op zondag niemand aan de telefoon. Wij staan altijd klaar voor hen.' Voor haar bestaat er geen mooier werk. 'Het is iedere dag genieten. Je hebt het

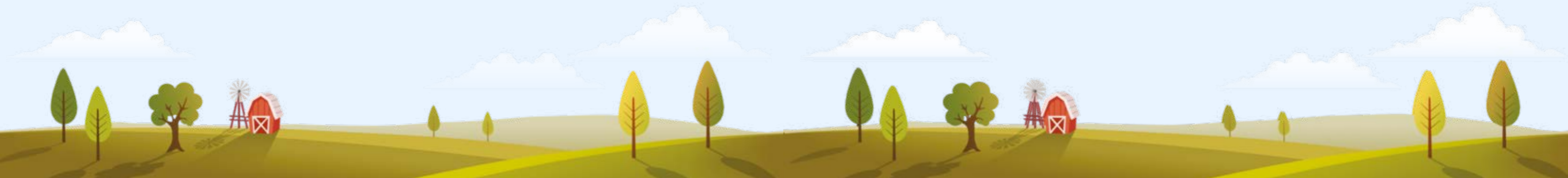

mengaan. 'Het is fantastisch, echt geweldig. Jongeren helpen de ouderen en de ouderen helpen jongeren door hun kennis en ervaring te delen.'

Ook ziet ze vriendschappen ontstaan. 'Kinderen zijn vaak beschadigd in het verleden, gepest, konden niet meekomen en geen aansluiting vinden. De meeste kinderen hebben de gemene deler dat ze buiten de boot vielen bij reguliere clubjes en onderwijs. Ze hebben bijna allemaal dezelfde ervaring. Op de een of andere manier heb ik het idee dat het verbindt.' De aanwezigheid van de paarden, kippen, geiten, schapen, konijnen, vogeltjes, hamsters en cavia's heeft een goede uitwerking. 'Een jongen die nooit iets

met paarden had, kwam in aanraking met onze paarden. Er was meteen chemie. Hij is nu mijn paardenhulpje en doet alles mee. Dieren zijn afhankelijk van de verzorging die ze van de deelnemers krijgen. Het is dan omgekeerd: niet deelnemers die afhankelijk van zorg zijn, maar zij kunnen zelf zorgen voor iets.'

Daarnaast ontwikkelen de deelnemers hun vaardigheden op de zorgboerderij. 'Sommige jongeren leer je hier tractor rijden. Na intensieve begeleiding kunnen ze zelfstandig een pak stro voor je neerzetten. Je bent hun zelfvertrouwen op aan het bouwen. Dat ze dingen wel kunnen waar het ergens anders niet kan.' En dat zorgt voor positieve reacties vanuit

de deelnemers. "Ik heb op oudere leeftijd het gevoel dat ik nog mee kan in de maatschappij", geeft een gast aan. "Ik voel me thuis met vrienden en vriendinnen", is de reactie van één van de kinderen. 'Dat is wat voor hen het verschil maakt', denkt de zorgboerin. 'Ze voelen zich hier denk ik ook volwaardig. Ze kunnen op hun niveau een bijdrage leveren aan het hele proces op de zorgboerderij.'

Zorgboerderij Trintelen

Chantal Muijrs is in 2004 begonnen met Zorgboerderij Trintelen in Eys. Haar vader had eerst een melkveebedrijf en later een vleesveebedrijf. Ze kwam zelf uit de zorg

en wilde dat combineren met het bedrijf. 'Ik heb toen een bedrijfscursus gevolgd, een bedrijfsplan gemaakt en ben zo met nog iemand begonnen.' Inmiddels zijn de koeien verdwenen, maar daarvoor zijn heel veel andere dieren voor in de plaats gekomen op de zorgboerderij. Volgens Muijrs kunnen dieren vaak meer bereiken dan zichzelf of iemand anders uit het team. 'Voor dieren is het heel fijn dat deelnemers duidelijk zijn. De wisselwerking is dat mens en dier van elkaar genieten.'

Bij Zorgboerderij Trintelen komen deelnemers met een verstandelijke en/of licha-

melijke beperking. Daarnaast ontvangen ze ook deelnemers bij wie een belevingswereld op hun eigen wijze gezien wordt. Het gaat met name om pervasieve ontwikkelingsstoornissen, zoals autisme. De ondersteuning, aangepast aan de zienswereld van deze deelnemers, is een be-

"DE WISSELWERKING IS DAT MENS EN DIER VAN ELKAAR GENIETEN."

langrijke competentie van begeleiders. 'Ik ga verder dan de groepsbegeleiding. Zo bekijk ik vaker de thuissituatie als ik zie dat iemand niet verder komt, stagneert of niet prettig in z'n vel zit. Daar ga ik mee aan de slag vanuit onze humanistische visie.'

Net als bij de andere zorgboerderijen spelen verse groenten en fruit een belangrijke rol. 'Er worden soepen gemaakt met verse kruiden uit de tuin. We kweken tomaten en komkommers en bewegen op muziek in de tuin. Op een natuurlijke wijze bewegen, kruiwagens duwen en trekken, spieren langzaam opwarmen,

strekken en loslaten. Ik ben overtuigd van de positieve gezondheidsbenadering.' Muijrs geeft aan dat Zorgboerderij Trintelen zich specialiseert op het gebied van communicatie. 'Ik leer mensen die niet kunnen praten hun taal met bepaalde hulpmiddelen aan. Voor de een is dat

een symbool en voor de ander een gesproken woord, geassocieerd met handelingen.' Een deelnemster kan bijvoorbeeld niet praten, maar met behulp van

symbolen kan ze toch communiceren en duidelijk maken wat ze graag doet. 'Belangrijk is dat ze begrijpt welk symbool wat betekent. De kunst is om het goed aan te leren via bepaalde methodieken. Het is van belang dat je hen volgt en dat zij ons niet moeten volgen.'

Met de woorden en gebaren die de begeleiders bijna dagelijks krijgen van de deelnemers laten ze hun dankbaarheid zien. Ook de regen aan complimenten voor de zorgboerin en haar team maken duidelijk dat hun werk veel betekent. 'Als ik Chantal een punt mag geven, dan geef ik haar een duizend', zegt een deelnemer.

ANOUK HAFKAMP
COÖRDINATOR ONTWIKKELING EN RELATIES BIJ
FEDERATIE LANDBOUW EN ZORG

MAYA DE WILDE
BELEIDSMEDEWERKER KWALITEIT EN SCHOLING BIJ
FEDERATIE LANDBOUW EN ZORG

HET KWALITEITSKADER VOOR DE ZORGLANDBOUW

De Federatie Landbouw en Zorg (FLZ) is de landelijke brancheorganisatie voor de zorglandbouw. FLZ brengt landbouw- en zorgpartijen bij elkaar en stimuleert samenwerken en innovatie. Ook is ze aanspreekpunt voor de landelijke overheid en behartigt ze samen met haar leden regionale en landelijke belangen. In juni 2022 lanceerde FLZ het Kwaliteitskader voor de Zorglandbouw. In het kwaliteitskader staat beschreven wat volgens deelnemers en hun naasten kwalitatief goede zorg op zorgboerderijen is. Daarnaast bevat het een beschrijving van een kwaliteitsmodel dat zorgboeren helpt ervoor te zorgen dat deelnemers die kwaliteit van zorg ook ervaren op hun zorgboerderij. FLZ-medewerkers Anouk Hafkamp en Maya de Wilde vertellen waarom het belangrijk is dat er zo'n kwaliteitskader is.

Met het kwaliteitskader kunnen zorgboeren de unieke kracht van zorglandbouw laten zien. Deelnemers, naasten en verwijzers weten wat zij kunnen verwachten van de zorg op een zorgboerderij. Werk-

nemers vinden handvatten om zichzelf en de organisatie te blijven ontwikkelen. Ook het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de toezichthouders, zoals Inspectie Gezondheidszorg en

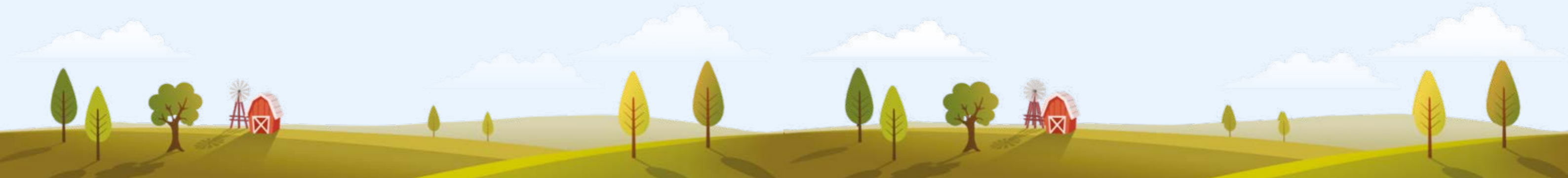

Jeugd (IGJ) en de Wmo-toezichthouders, hebben een beter beeld bij de zorglandbouw en de kwaliteit die daar wordt geleverd.

Het kwaliteitskader is geschreven met de beleving van deelnemers als vertrekpunt en tot stand gekomen binnen het project 'De Kracht van de Zorglandbouw' van ZonMw. In dit project is onderzoek gedaan naar wat deelnemers belangrijk vinden en wat volgens hen de essentie is van goede zorg op een zorgboerderij. Daarnaast zijn er veel gesprekken geweest met overheden, zorgkantoren, gemeenten, toezichthouders, zorgboeren en deelnemers over de manier waarop

kwaliteit moet worden geborgd. Ook zijn kwaliteitskaders voor andere sectoren onderzocht.

Momenteel wordt onderzocht of het kwaliteitskader officieel kan worden geregistreerd als kwaliteitsinstrument. In de praktijk wordt het al door zorgboeren, gemeenten, zorgkantoren en de IGJ toegepast. Het kwaliteitskader en het Kwaliteitskeurmerk Kwaliteit Laat Je Zien! sluiten daarbij op elkaar aan. Het kwaliteitskader beschrijft de visie en de uitgangspunten voor kwalitatief goede zorg op een zorgboerderij en deze zorg wordt via het kwaliteitskeurmerk onafhankelijk getoetst.

Zorgboeren kunnen bij de toepassing van het kwaliteitskader gebruik maken van een zogenoemde toolkit; een verzameling hulpmiddelen die hen helpt er in de praktijk mee te werken. Dat gebeurt op verschillende manieren en niveaus: intakegesprekken aan de hand van de 'kernwaardenkaartjes', evaluaties met behulp van het 'spinnenweb gespreksmodel', intervisie in teams op basis van 'leren van

kwaliteitskader op de zorgboerderij wordt gebruikt, omdat zij het kwaliteitsmodel met de vier ringen al toepassen binnen hun dagelijkse bedrijfsvoering en het keurmerk. Het kader kan zorgboeren wel ondersteunen en geeft soms net wat meer praktische handvatten. Wat misschien nog wennen is voor zorgboeren, is het bewust benutten van feedback van mensen van buiten de zorgboerde-

rij. Zorgboeren pasten dit vaak al toe via de bezoeken van de CLZ, intervisie met collega-zorgboeren en de auditbezoeken, maar door het kwaliteitskader krijgt het een vaste plek in de bedrijfsvoering.

Deelnemers en hun naas-

ten krijgen door het kwaliteitskader handvatten aangerijkt om met een zorgboer in gesprek te gaan over wat zij belangrijk vinden in hun zorg en waar zij in de zorg en ondersteuning graag de nadruk op willen leggen. Voor nieuwe deelnemers kan het kwaliteitskader helpen bij het besluit of zorg op een zorgboerderij passend is bij hun wensen en zorgvraag.

successen' en er wordt met mensen van buiten de boerderij gereflecteerd op de kwaliteit van de zorg met behulp van de 'blik van buiten'. Het jaarverslag van het keurmerk Kwaliteit Laat Je Zien! is het kwaliteitsverslag waarmee zorgboeren intern verbeteren en zich extern verantwoorden.

De zorgboer en deelnemers merken er misschien niet heel veel van dat het

“WAT MISSCHIEN NOG WENNEN IS VOOR ZORGBOEREN, IS HET BEWUST BENUTTEN VAN FEEDBACK VAN MENSEN VAN BUITEN DE ZORGBOERDERIJ.”

MARION VAN DEN BROEK
MEDEWERKER ZORG EN INNOVATIE CLZ

MEIKE WINDHAUSEN
DE ZORGDRAGERIJ, ROERMOND

JORDY WISMANS
ZORGBOERDERIJ “BOER” HANS, VENRAY

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING: POSITIEVE GEZONDHEID EN INTERVISIE

Dat zorgboeren goed voor hun deelnemers zorgen, staat buiten kijf. Bij CLZ vinden we het belangrijk dat de aangesloten zorgboeren ook goed voor de kwaliteit van de zorgboerderij en voor zichzelf zorgen. 'We willen onze zorgboeren graag ondersteunen in het continu blijven doorontwikkelen', vertelt Marion van den Broek, medewerker Zorg en Innovatie bij CLZ.

Vanuit de Federatie Landbouw en Zorg is begin oktober de Academie Landbouw en Zorg live gegaan. Hier kunnen zorgverleners centraal scholingen afnemen. 'Maar ook vanuit onze coöperatie wordt bijgedragen aan deskundigheidsbevordering', aldus Van den Broek. 'Zo heeft CLZ in 2022 extra inspanningen geleverd op

twee onderdelen: Positieve Gezondheid en intervisie.'

Positieve Gezondheid

Positieve Gezondheid is een term die steeds vaker naar voren komt. Het wordt omschreven als een bredere benadering van gezondheid, waarbij wordt uitgegaan

van veerkracht en eigen regie. Het komt voor in allerlei sectoren en op diverse manieren, zo ook bij zorgaanbestedingen. CLZ heeft in het kader van Positieve Gezondheid afgelopen jaar een aantal acties ondernomen. 'Hoewel onze leden vaak al (onbewust) veel van het gedachtengoed in hun werk hebben verpakt, is in 2022 hieraan op twee manieren een extra impuls gegeven. Zo hebben we een nieuw zorgplanformat opgesteld, dat onder andere gebaseerd is op de zes domeinen van Positieve Gezondheid. Daarnaast hebben we zorgboeren en hun zorgpersoneel de kans geboden de opleiding Positieve Gezondheid via Fontys te volgen. We hebben meer dan honderd mensen geschoold, die tijdens de e-learning en de reflectiebijeenkomsten handreikingen kregen om het gedachtengoed uit te dragen in hun werk. Op die manier kunnen ze nóg beter aansluiten bij wat de deelnemer wil en denken in mogelijkheden, terwijl de regie bij de deelnemer blijft.'

Meer handvatten voor implementatie in volle breedte

Eén van de zorgboeren die heeft deelgenomen aan die opleiding is Meike

Windhausen. Zij is mede-eigenaresse van De Zorgdragerij in Roermond. 'Op onze zorgboerderij hebben wij als doel Positieve Gezondheid echt in de volle breedte te implementeren. Helemaal nu ons zorgplan er meer op is ingericht en we nieuwe collega's erbij hebben. Daarom hebben we ervoor gekozen ons hele team via de CLZ-opleiding hierin te scholen. We hebben nu nog meer handvatten en ook halen we dagelijks onderdelen van de opleiding aan die we in de praktijk zien gebeuren. Erg waardevol!'

De Zorgdragerij was grotendeels al opgezet vanuit het gedachtengoed van Positieve Gezondheid. Windhausen: 'Onze deuren staan voor iedereen open. We kijken altijd naar wat iemand wél kan en waar mogelijkheden zijn. Niet alleen qua eten, drinken en sporten, maar ook op het gebied van welzijn en zingeving. Door de opleiding krijgen we meer inzicht in het onderdeel van de evaluatiecyclus die we met onze mensen doorlopen. Je maakt zaken visueel. Het wordt voor de mensen duidelijk wat de structuur van het gesprek is. Deze voorspelbaarheid is voor iedereen heel prettig en geeft vertrouwen. Mensen hebben zelf de regie en

door middel van vragen en luisteren proberen we naar voren te halen wat iemand wil.'

Intervisie

Naast Positieve Gezondheid, wordt vanuit CLZ ook intervisie aangeboden. Dit is een manier om met collega's en vakgenoten te leren van vragen en problemen uit de dagelijkse werkpraktijk die jijzelf ook

ervaart. Vanuit CLZ is georganiseerd dat zorgboeren in kleine groepjes samenkomen met andere zorgboeren. Dit doen zij elk kwartaal. Zij delen ervaringen met elkaar om zo van elkaar te leren en krijgen

andere perspectieven om naar uitdagingen en vraagstukken te kijken. Zowel op het gebied van deelnemers, als het bedrijf en zichzelf.

Sparren over situaties en casussen

Jordy Wismans nam twee jaar geleden op 25-jarige leeftijd Zorgboerderij "Boer" Hans in Venray over. De jonge zorgboer had hier al eens stage gelopen, maar met de overname van het bedrijf kwam er veel op hem af. Naast dat ook hij de opleiding Positieve Gezondheid heeft gevolgd, hecht hij veel waarde aan de intervisiebijeenkomsten. 'Het is erg fijn om situaties en casussen met elkaar te bespreken. Dit kan natuurlijk ook met je eigen team, maar als je met zorgboeren van andere zorgboerderijen praat, kun je op een andere manier sparren en krijg je ook een keer een andere blik op dingen. Niet alleen cliëntinhoudelijk, maar ook organisatorisch. Zeker voor mij als jonge zorgboer is dat erg waardevol.'

In de twee jaar dat Wismans nu aan het roer staat, heeft de zorgboerderij al enorme ontwikkelingen doorgemaakt. 'Van

“HET IS ERG FIJN OM SITUATIES EN CASUSSEN MET ELKAAR TE BESPREKEN.”

vier dagen per week, zijn we gegroeid naar zes dagen per week met gemiddeld twintig deelnemers per dag. Deze groei is onder meer mogelijk doordat we hebben verbouwd, waardoor we meer ruimte hebben om deelnemers te ontvangen. Vanuit de intervisiesessies neemt hij ook weer dingen mee in het belang van die groei en de deelnemers. ‘Ik denk altijd in kansen en mogelijkheden. Ik kijk echt naar de deelnemers, achterhaal waar hun gedrag vandaan komt en probeer me in hen te verplaatsen. Ik vind het belangrijk om de mens achter het gedrag te zien. Door intervisie word ik creatiever in het kijken naar wat er wel kan om zo onze zorgboerderij passend te maken voor iedereen.’

Verdiepingsslag

Volgens Van den Broek is het voor zorgboeren fijn om intervisie ook buiten hun bedrijf te kunnen doen, vooral op or-

ganisatorisch vlak. ‘In 2022 hebben we nieuwe groepen gevormd en bestaande groepen aangevuld en hebben we externe begeleiding ingezet om intervisie voor elke zorgboer mogelijk te maken. In 2023 maken we een verdiepingsslag door ook een vorm van intervisie beschikbaar te maken voor (potentiële) bedrijfsopvolgers en voor medewerkers.’

Volgens Wismans is deze verdieping van toegevoegde waarde. ‘Ik spar met andere zorgboeren, maar mijn medewerkers willen ook met medewerkers van andere zorgboeren sparren en schakelen. Hoe pakken zij situaties aan? En soms is het prettig om je hart te luchten bij collega’s buiten de eigen zorgboerderij. Het werpt soms net een andere blik op situaties die je weer mee kunt nemen richting je eigen werkomgeving.’

DEELNEMERSTEVREDENHEIDSONDERZOEK CLZ 2022

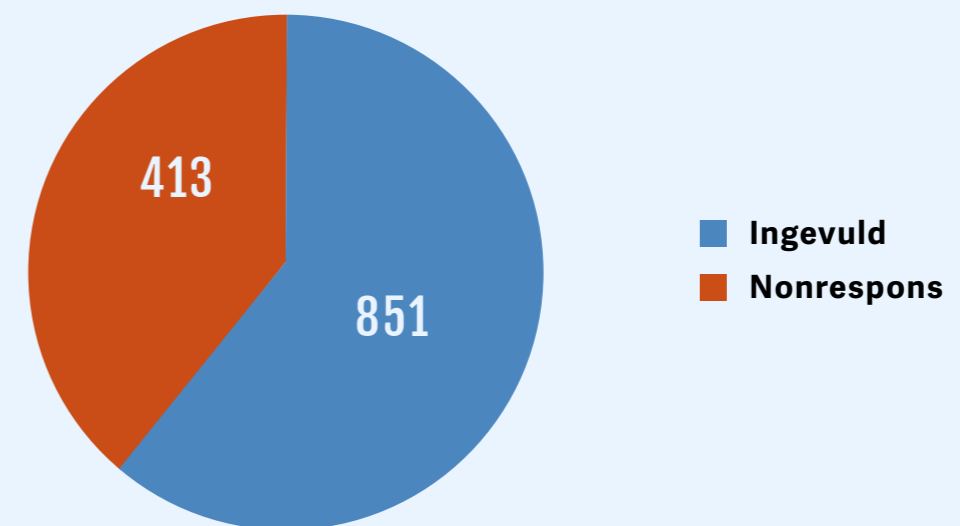
Jaarlijks vraagt CLZ de deelnemerstevredenheid uit bij haar cliënten. De deelnemerstevredenheid wordt uitgevraagd middels gevalideerde vragenlijsten die specifiek gericht zijn op de betreffende doelgroep.

Naast de vragen is er de mogelijkheid om opmerkingen toe te voegen. De resultaten van het deelnemerstevredenheidsonderzoek en de toegevoegde opmerkingen geven een goede duiding van de tevredenheid van de verleende zorg en bieden een basis voor verbeteringen.

Deelname

In 2022 zijn 1.264 deelnemers verzocht om deel te nemen aan het onderzoek. Hiervan heeft 67% deelgenomen en het onderzoek ingevuld.

Unieke deelnemers: 1.264

RESULTATEN

De resultaten zijn uitgesplitst tussen deelnemers vanuit de jeugdwet en vanuit de WMO en WLZ.

De gemiddelde rapportcijfers zijn:

Jeugdwet ingevuld door de jongeren: 8,2

Jeugdwet ingevuld door de ouders: 8,6

De hoogste scores binnen de Jeugdwet worden behaald op het contact met de zorgverlener, zoals serieus genomen worden, vriendelijke personeel, goede bereikbaarheid, omgaan met gegeven informatie en het kijken naar mogelijkheden i.p.v. onmogelijkheden bij de begeleiding.

WMO en WLZ ingevuld door de deelnemers: 8,7

WMO en WLZ ingevuld door de vertegenwoordigers: 8,8

De hoogste scores binnen de Wmo en Wlz worden behaald op respect vanuit de begeleiders, aangepaste activiteiten, goede bereikbaarheid, deskundigheid en begeleiding en een veilige omgeving.

Geplaatste waarderingen bij het deelnemerstevredenheidonderzoek:

Door deelnemers:

"Dat er wordt geluisterd naar mij, er wordt rekening met mij gehouden en ook met anderen. Ik mag mezelf zijn hier."

"De individuele aanpak en het ritme wat de zorgboerderij biedt."

"Sociaal contact en samenzijn. Variatie in activiteiten en aandacht."

"De sociale aspecten samen met begeleiding en cliënten. Samenwerken tijdens verzorgen van de dieren."

Door ouders/vertegenwoordigers:

"Persoonlijke, doortastende begeleiding, daarnaast is het heel fijn dat het zo kleinschalig is."

"De harmonie die er onderling heerst, er wordt echt gekeken naar het welbevinden van de cliënt. Iedereen is goed zoals hij/zij is."

"Onze vader wordt weer uitgedaagd om dingen te doen. Het is leuk om te zien hoe blij hij hiervan wordt. Het liefst zou hij iedere dag willen gaan."

ALGEMENE INFORMATIE

COÖPERATIE

Als zorgboeren zijn we steeds op zoek naar versterking en verbetering van de dienstverlening aan onze cliënten. Kwaliteit van zorg en deskundigheid voor de cliënt staan steeds voorop. Om deze ontwikkeling een nieuwe impuls te geven, hebben de Limburgse zorgboeren zich – inmiddels bijna 10 jaar geleden – verenigd in een coöperatie. Eind mei 2013 is de Coöperatie Limburgse Zorgboeren opgericht. Nagenoeg alle zorgboeren in Limburg, een zestigtal in totaal, zijn lid van CLZ. CLZ is tevens het aanspreekpunt voor zorgkantoren, gemeentes, andere overheden, belangenverenigingen, cliënten en belangstellenden. CLZ treedt namens de zorgboeren op in het afsluiten van contracten en het voeren van onderhandelingen. Bij dit alles blijft de individuele zorgboer echter de centrale vraagbaak voor de cliënt.

ORGANISATIE

CLZ is een coöperatie, met een sterke band met de Limburgse Land- en Tuinbouwbond. Aan het roer van CLZ staat de directeur, die operationeel verantwoordelijk is. De directeur wordt door het bestuur benoemd.

Het bestuur van de coöperatie legt jaarlijks verantwoording af aan de leden en legt cruciale vraagstukken voor aan de algemene ledenvergadering.

De Raad van Commissarissen oefent vanuit haar specifieke kennis en achtergronden toezicht uit op bestuur en coöperatie. Daarnaast functioneert de Raad van Commissarissen als klankbord en adviseert het bestuur.

De Centrale Cliëntenraad vormt het inhoudelijk klankbord voor de organisatie en het bestuur en voert zijn taken uit conform de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen (WMCZ).

In bijlage (op pagina 50) is de huidige samenstelling van de hele organisatie weergegeven.

De organisatiestructuur is in onderstaand schema weergegeven.

ZORGBREDE GOVERNANCECODE

Het bestuur en de Raad van Commissarissen onderschrijven de algemene uitgangspunten van de zorgbrede governancecode, hetgeen inhoudt dat:

- De organisatie verantwoordelijkheid neemt voor verantwoorde en resultaatgerichte zorg;
- De organisatie de cliënt centraal plaatst;
- De organisatie een zo doelmatig en effectief mogelijke aanwending van de beschikbaar gestelde middelen nastreeft;
- Ervoor wordt zorggedragen dat aan eigentijdse kwaliteitseisen wordt voldaan;
- Er goede betrekkingen worden onderhouden met de belanghebbenden;
- Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, de cliëntenraden betrokken worden;
- De statuten voldoen aan de eisen die de Wet Toelating Zorginstellingen (WTZA) stelt;
- Voldaan wordt aan de eisen voor transparantie van de bestuursstructuur en aan de bedrijfsvoering;
- De externe accountant wordt benoemd en werkt in overeenstemming met de governancecode;
- De zorgbrede governancecode is verankerd in de statuten van CLZ.

Voor de Raad van Commissarissen geldt dat deze zich richt op het belang van de organisatie. De leden van de Raad van Commissarissen zorgen voor hun onafhankelijkheid en vermijden belangenverstrengelingen. De bezoldiging wordt openbaar gemaakt. De Raad van Commissarissen houdt adequaat toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken binnen de organisatie.

EEN TOEKOMSTBESTENDIGE MISSIE EN VISIE

WAT WE DOEN (ONZE MISSIE)

Aan mensen met een ondersteuningsvraag, op een zorgboerderij, professionele zorg en begeleiding bieden, waarbij de cliënt centraal staat en met steeds als focus continuïteit en kwaliteit van zorg, waardoor de cliënt zo lang mogelijk thuis kan blijven wonen.

ONS UITGANGSPUNT DAARBIJ (ONZE VISIE)

Professionele zorg en begeleiding op zo'n manier verlenen, dat recht wordt gedaan aan de verscheidenheid van de cliënten en zij zichzelf kunnen zijn, op een bij hen passende plek in de samenleving. Zo ontstaat rust, ruimte en structuur voor mensen met een zorgvraag in een veilige omgeving. Hierbij maken we optimaal gebruik van de kansen en mogelijkheden die een zorgboerderij in de groene ruimte biedt.

Bij het in praktijk brengen van de visie en missie zijn de drie kernwaarden en drie thema's leidend:

KERNWAARDEN

Kleinschalig

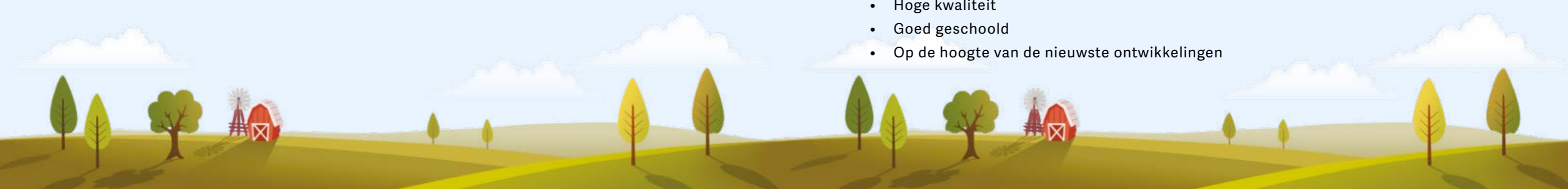
- Vaste gezichten en geborgenheid
- Persoonlijke aandacht
- Zorg op maat

Groene ruimte

- Rust en ruimte
- Natuurlijke omgeving
- Buitengebied
- Structuur
- Persoonlijke en maatschappelijke gezondheidswinst

Deskundig

- Hoge kwaliteit
- Goed geschoold
- Op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen

THEMA'S

Innovatief

- Focus op verbeteren en professionaliseren van de zorg;
- Continu op zoek naar vernieuwingen in de zorg en nieuwe producten;
- Versterking van de eigen regie van de cliënt en de verbinding met de maatschappij.

Duurzaam

- In de relatie met de cliënt en zijn/haar ontwikkeling;
- Focus op continuïteit van zorg, waardoor de cliënt zolang mogelijk thuis kan wonen;
- Gebruikmakend van de natuurlijke hulpbronnen en infrastructuur van een zorgboerderij;
- Altijd gericht op de toekomst.

Samen verder

- Relatie tussen cliënt en zorgboer op basis van gelijkwaardigheid;
- Middenin de samenleving en samen met familie en verwanten;
- Altijd gericht op een optimale kwaliteit van leven, ook onder moeilijke omstandigheden.

KWALITEITSSTANDAARDEN

Verbeteren volgens een gestandaardiseerde systematiek die de coöperatie als een integraal geheel beschouwt. Dat is de insteek geweest om in 2019 te starten met een kwaliteitsverbeteringstraject. Volgens de ISO 9001 norm is een proces doorlopen dat geleid heeft tot een kwaliteitssysteem waarvan de basis het verbeteren volgens de PDCA-cirkel is.

Actieve zelfcontrole en verbetering ondersteund door onafhankelijke externe audits leiden tot gestructureerde verbeteracties. Het op locatie toetsen van de kwaliteit van de zorgboerderijen is een wezenlijk onderdeel van het systeem. Daar zit ook de verbinding met het kwaliteitssysteem dat ieder van onze zorgboerderijen zelf heeft.

In oktober 2019 is CLZ geaudit door de geaccrediteerde audit organisatie TÜV Nederland en heeft het ISO 9001 certificaat behaald hetgeen met succes is verlengd in 2021 en 2022. In 2022 heeft een geslaagde hercertificeringsaudit plaatsgevonden en is het certificaat verlengd tot 2025.

Met de groei van het aantal zorgboerderijen is er ook een toenemende behoefte aan een methode die de kwaliteit van zorg op een zorgboerderij zichtbaar en meetbaar maakt. Er is vanuit de Federatie Landbouw en Zorg een kwaliteitswaarborg voor zorgboerderijen ontwikkeld, omdat de kwaliteitssystemen en -criteria uit de reguliere zorg niet zomaar te gebruiken zijn op een zorgboerderij. Kwaliteitssystemen uit de zorg maken de specifieke eigenschappen en meerwaarde van de zorgboerderij niet zichtbaar. Het keurmerk is ontwikkeld in nauwe samenwerking met Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Het keurmerk wordt verleend door de Federatie Landbouw en Zorg. Zij laat de evaluatie van de kwaliteitssystemen, de beoordeling van de jaarverslagen en de organisatie van de audits door een onafhankelijke organisatie uitvoeren.

Alle zorgboeren van CLZ maken gebruik van een, door de Federatie Landbouw en Zorg goedgekeurd, kwaliteitssysteem en zijn direct aangesloten bij de landelijke klachtencommissie voor deelnemers van zorgboerderijen.

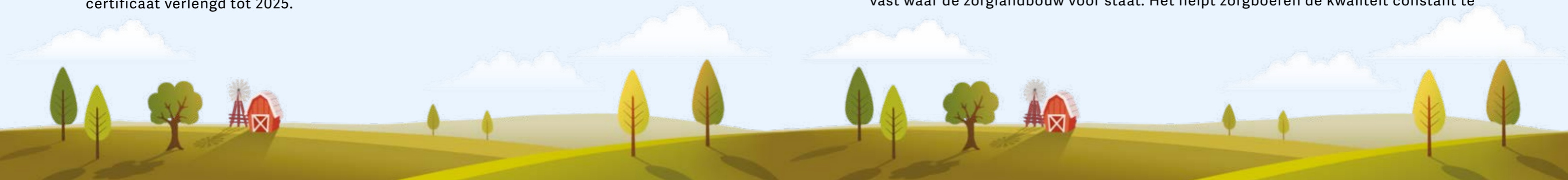
Met het keurmerk voldoen de zorgboeren aan:

- Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz);
- Wet BIG;
- Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen;
- Wet Medezeggenschap cliënten zorg;
- Arbowet;
- Algemene verordening gegevensbescherming;
- Wet Zorg en Dwang;
- (A)WTZA.

Op www.kljz.nl staan de jaarverslagen van de zorgboerderijen gepubliceerd.

KWALITEITSKADER

De Federatie Landbouw en Zorg heeft in 2022 ook een Kwaliteitskader specifiek voor zorglandbouw gelanceerd. Het kwaliteitskader legt – vanuit deelnemersperspectief – vast waar de zorglandbouw voor staat. Het helpt zorgboeren de kwaliteit constant te

blijven verbeteren. Ook biedt het financiers en toezichthouders houvast bij de beoordeling van de kwaliteit.

MONITORING

Het meten van kwaliteit, klanttevredenheid en resultaat zijn essentieel om verder te kunnen ontwikkelen. Naast de instrumenten uit de kwaliteitssystemen "ISO 9001" en "Kwaliteit Laat je Zien", is het systeem "BergOp" geïntroduceerd. Door middel van gevalideerde vragenlijsten kan op uniforme wijze ontwikkeling en resultaat van begeleidingstrajecten worden gemeten. De komende jaren zal de monitoring verder worden uitgebouwd en als basis dienen voor zorgverbetering.

STAPPEN IN DE TOEKOMST

STRATEGISCHE PRIORITEITEN

De strategie is de wijze waarop CLZ de missie en visie van de organisatie beoogt te realiseren. In eerste instantie is dit vooral signaleren en invulling geven aan de ondersteuningsbehoeften van de leden zorgboeren bij het inspelen op marktontwikkelingen en professionalisering in de breedste zin des woords, waarbij de cliënt en kwaliteit altijd centraal staan. Daarnaast wil CLZ een actieve en professionele partner zijn voor cliënten en cliëntondersteuners, gemeentes, zorgkantoren, zorgaanbieders en de maatschappelijke omgeving. Vernieuwing en verbetering van de zorg, in samenwerking met anderen, staat hoog in het vaandel. De dienstverlening op het gebied van kwaliteit, cliëntadministratie en financiële administratie moet doeltreffend en efficiënt georganiseerd zijn.

LEDEN

De coöperatie staat ten dienste van de leden, zij staan centraal in de dienstverlening. De coöperatie dient hen maximaal te ontzorgen, zodat op de zorgboerderij de zorg voor de gasten optimaal kan worden vormgegeven. In 2022 waren 59 leden aangesloten. Twee leden hebben afscheid genomen vanwege beëindiging van het bedrijf. Eén nieuw lid is toegetreden na een zorgvuldige toelatingsprocedure. Er hebben in 2022 twee Algemene Leden Vergaderingen plaatsgevonden.

AANBOD

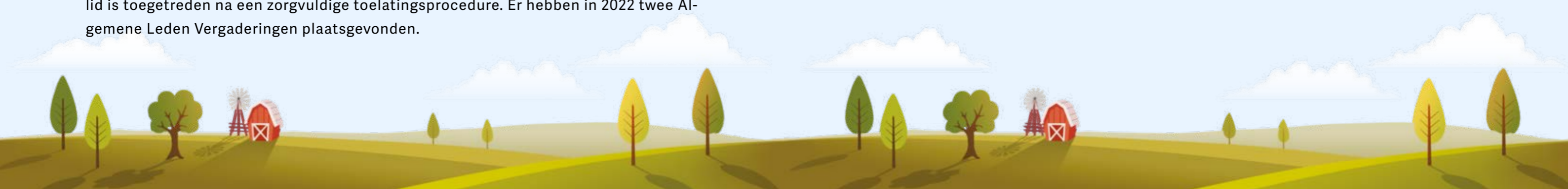
De zorgboeren hebben een uitgebreid aanbod aan activiteiten voor diverse doelgroepen. De meest voorkomende producten die op de zorgboerderijen worden aangeboden zijn:

- Dagbesteding
- Individuele begeleiding
- Persoonlijke verzorging
- Leervoorziening
- Wonen
- Logeren
- Arbeidstoeleiding

De diverse doelgroepen die een plek vinden op de zorgboerderijen zijn:

- Jongeren/jeugd
- Mensen vanuit de geestelijke gezondheidszorg
- Mensen met een verstandelijke beperking
- Mensen met een lichamelijke beperking
- Ouderen
- Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Een uitgebreid overzicht van alle aangesloten zorgboerderijen en het aanbod per zorgboerderij is te vinden op de website van CLZ: www.limburgsezorgboeren.nl.

FINANCIËLE EN ADMINISTRATIEVE INFORMATIE

CONTRACTAFSPRAKEN 2022

CLZ verleent alleen Zorg In Natura (ZIN) aan haar cliënten.

CLZ heeft voor 2022 contractafspraken gemaakt voor het verlenen van Wmo en Jeugdzorg in alle Limburgse gemeenten.

Tevens zijn Wmo-contracten afgesloten met enkele gemeenten in Noord-Brabant grenzend aan Limburg.

CLZ heeft een Wlz-overeenkomst voor Noord- en Midden-Limburg met zorgkantoor VGZ en voor Zuid-Limburg met zorgkantoor CZ.

CLZ biedt Wlz-zorg met name in de vorm van een zogenoemd modulair pakket thuis (MPT). Daarnaast wordt op een beperkt aantal locaties wonen geboden middels een volledig pakket thuis (VPT).

ZORGVOLUME 2022

Op 1 januari 2022 is gestart met 1.240 cliënten en op peildatum 31 december 2022 had CLZ 1.494 cliënten in zorg. Het effect van corona heeft begin 2022 nog doorgewerkt op de zorgboerderijen van CLZ, maar na het eerste kwartaal zich snel hersteld. In 2022 hebben 2.105 unieke cliënten zorg ontvangen via CLZ.

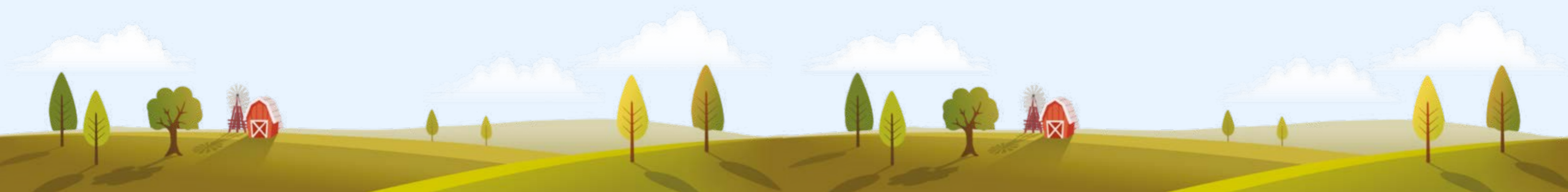
Het waren 426 cliënten in de Jeugdwet waarvan ca. 31% in 2022 is uit- of doorgestroomd. Het waren 1.192 cliënten in de Wmo waarvan ca. 40% in 2022 is uit- of doorgestroomd. Het waren 765 cliënten in de Wlz waarvan ca. 36% in 2022 is uitgestroomd.

Het totale zorgvolume voor de Wmo en Jeugdwet bedroeg € 7.461.048. Het zorgvolume voor de Wlz-zorg bedroeg € 8.408.490. Het zorgvolume in onderaannemingen bedroeg € 1.731.644.

RESULTATEN

	2022	2021
Bedrijfsopbrengsten		
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	€ 17.719.328	€ 14.800.388
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	€ 19.689	€ 38.408
Som der bedrijfsopbrengsten	€ 17.739.017	€ 14.838.796
Bedrijfslasten		
Personeelskosten	€ 443.006	€ 380.442
Kosten zorgprestaties	€ 16.871.615	€ 13.928.958
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	€ 3.080	€ 2.550
Overige bedrijfskosten	€ 232.043	€ 293.895
Som der bedrijfslasten	€ 17.549.744	€ 14.605.845
Bedrijfsresultaat	€ 189.273	€ 232.951
Financiële baten en lasten	-€ 9.245	-€ 11.323
Resultaat Boekjaar	€ 180.028	€ 221.628
Resultaatbestemming		
Het resultaat is als volgt verdeeld:	2022	2021
Toevoeging aan overige reserves	€ 180.028	€ 221.628

FINANCIËLE STRUCTUUR

	31-12-2022	31-12-2021
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	€ 10.212	€ 8.545
Totaal vaste activa	€ 10.212	€ 8.545
Vlottende activa		
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	€ 580.417	€ 137.024
Vorderingen en overlopende activa	€ 997.427	€ 784.807
Liquide middelen	€ 2.854.955	€ 2.641.885
Totaal vlottende activa	€ 4.432.799	€ 3.563.716
Totaal activa	€ 4.443.011	€ 3.572.261
Passiva		
Eigen vermogen		
Kapitaal	€ 0	€ 0
Bestemmingsfondsen	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserves en overige reserves	€ 1.620.567	€ 1.440.539
Totaal eigen vermogen	€ 1.620.567	€ 1.440.539
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	€ 0	€ 0
Kortlopende schulden en overlopende passiva	€ 2.822.444	€ 2.131.722
Totaal passiva	€ 4.443.011	€ 3.572.261
Solvabiliteit	36,4%	40%
Budgetratio	9,2%	10%
Currentratio	1,7	1,7

ADMINISTRatieve ORGANISATIE

De volledige cliëntenadministratie wordt met het Qurentis-Carefriend uitgevoerd. De financiële administratie wordt met het pakket Exact verricht. Daarnaast zijn alle administratieve procedures en bevoegdheden vastgelegd in het kwaliteitshandboek ISO 9001 CLZ. De communicatie met het zorgkantoor vindt volledig plaats volgens de iWLZ-standaarden en met de gemeenten via de zogenaamde iWMO- en iJW-systemen.

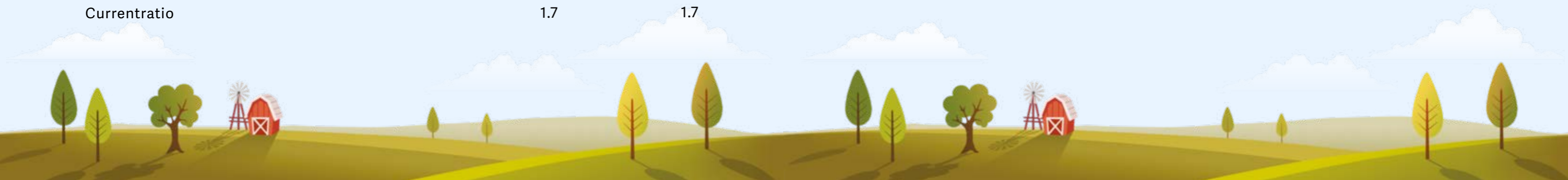
LEREN, VERBETEREN EN VERNIEUWEN

CLZ is een samenwerkingsverband dat in ontwikkeling is. Voorop staat transparantie van de organisatie en de aangesloten zorgboerderijen, ondersteund met een erkend kwaliteitssysteem, waarin klanttevredenheid een belangrijk onderdeel vormt. Daarnaast wil CLZ inspelen op mogelijkheden die de veranderingen in de wetgeving en financiering van de zorg bieden.

KLACHTEN

Alle zorgboerderijen van CLZ zijn aangesloten bij de Federatie Landbouw en Zorg (www.zorgboeren.nl). De Federatie Landbouw en Zorg heeft voor de cliënten van haar leden een onafhankelijke klachtencommissie ingericht. Deze klachtencommissie voldoet aan de Wet Klachtrecht Cliënten Zorginstellingen. Deze commissie biedt deelnemers van zorgboerderijen de mogelijkheid om hun klacht te melden. De landelijke klachtencommissie start op het moment dat de klacht door hen ontvankelijk wordt verklaard het proces van hoor en wederhoor. De klachtenprocedure is gepubliceerd op de website van CLZ.

CLZ vindt het van belang dat klachten accuraat en zorgvuldig worden opgepakt. Indien er een klacht is over een zorgboerderij of een medewerker op de zorgboerderij, dan kunt u contact opnemen met CLZ of de onafhankelijke vertrouwensklachtenpersonen. In 2022 zijn geen klachten ingediend.

ZORGINHOUDELIJKE MELDINGEN

Incidentmeldingen worden gebruikt om de bewustwording en verbeteringsvoorstellen te stimuleren. De inhoud en het aantal meldingen worden gemonitord in de commissie Kwaliteit. Vanuit deze commissie wordt terugkoppeling naar zorgboeren en bestuur en Raad van Commissarissen verzorgd.

In 2022 zijn 245 incidenten gemeld en intern besproken. In 2022 zijn geen calamiteiten gemeld.

RAAD VAN COMMISSARISSEN

De Raad van Commissarissen van de Coöperatie Limburgse Zorgboeren werkt volgens de principes van de zorgbrede governancecode. De Raad van Commissarissen heeft in 2022 viermaal vergaderd samen met het bestuur en de werkorganisatie van CLZ en er heeft één strategie sessie plaatsgevonden. De Raad van Commissarissen heeft eenmaal alleen vergaderd, eenmaal met het bestuur en eenmaal met de Centrale Cliëntenraad. De Raad van Commissarissen heeft de financiële jaarrekening 2021 goedgekeurd en voor decharge voorgelegd aan de Algemene Leden Vergadering van juni 2022. Zij heeft op regelmatige basis de voortgang van de begroting 2022 gecontroleerd. In november 2022 heeft zij de begroting 2023 goedgekeurd. Tevens heeft er een evaluatie van de Raad van Commissarissen plaatsgevonden. Ook heeft er een rondgang bij de zorgboerderijen plaatsgevonden met (een afvaardiging van) de Raad van Commissarissen, het bestuur en de Centrale Cliëntenraad.

De commissie Kwaliteit, bestaande uit Marieke Claessens, Chantal Verstegen (bestuur), Elian Gorissen (specialist ouderengeneeskunde) Jacqueline Suilen (gedragswetenschapper), John Caubergh en Marion van den Broek (werkorganisatie CLZ), heeft tweemaal vergaderd over zorginhoudelijke onderwerpen en hierover advies uitgebracht aan bestuur en Raad van Commissarissen.

De commissie Financiën, bestaande uit Luc Meijs (Raad van Commissarissen), Jos Mans (bestuur) en John Caubergh (werkorganisatie CLZ) heeft in 2022 tweemaal vergaderd. Eenmaal met als onderwerp de jaarrekening 2021 en eenmaal ter voorbereiding op de begroting 2023. De renumerationcommissie heeft eenmaal vergaderd.

BIJLAGE 1: ORGANISATIE**RAAD VAN COMMISSARISSEN 2022**

Naam	Functie	Toegetreten	Einde 1e termijn	Einde 2e termijn
Rianne Cuppen*	Voorzitter	17-6-2020	17-6-2024	
Luc Meijs	Secretaris	1-12-2016	1-12-2020	1-12-2024
Elianne Demollin	Secretaris	17-6-2021	17-6-2025	
Marc Vraets	Lid	17-6-2021	17-6-2025	
Susanne Görtz	Lid	29-11-2021	29-11-2025	

* Voorzitter vanaf 17/06/2021

Nevenfuncties:

Rianne Cuppen:

- Directeur Fokus Wonen Noord oost en zuid Nederland

Luc Meijs:

- Concerncontroller WSP Parkstad
- Bestuurslid Stichting Werk voor Heerlen

Elianne Demollin:

- Directeur OURnrg
- Projectmanager kennisvalorisatie bij de afdeling Academische Zaken van de OU
- Lid raad van toezicht Stichting de Keerderberg in Cadier en Keer

Marc Vraets:

- Partner bij TopNetwerk
- Voorzitter Chapeau Woonkring Heusden
- Lid raad van commissarissen Active4You
- Bestuurslid Wonen Zoals
- Bestuurslid (penningmeester) Chapeau Woonkring Waalwijk (t/m maart 2022)

Susanne Görtz

- Bedrijfsleider Fruitboerderij Görtz Fruit B.V.
- Bestuur LLTB
- Adviserend lid Biologisch Limburg
- RvT HAS Hogeschool
- Lid Adviesgroep PPS multifunctioneel WUR

BESTUUR 2022

Naam	Functie	Toegetreten	Einde 1e termijn	Einde 2e termijn	Einde 3e termijn
Sebastiaan van der Flier	Voorzitter	17/06/2013	01/07/2018	01/07/2022	01/07/2026
Marieke Claessens	Secretaris	17/06/2013	01/07/2017	01/07/2021	01/07/2025
Jos Mans	Penningmeester	17/06/2013	01/07/2016	01/07/2020	01/07/2024
Chantal Versteegen	Lid	01/11/2019	01/11/2023		

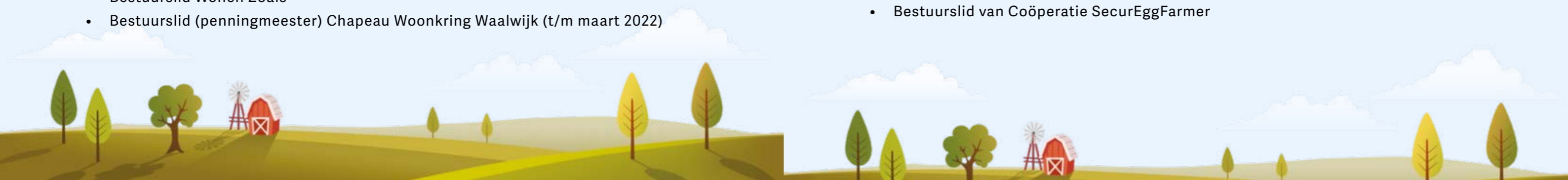
Nevenfuncties:

Sebastiaan van der Flier:

- Bestuurslid CAV Boerenbond Ulestraten, Schimmert en Hulsberg

Jos Mans:

- Lid LLTB sectorgroep pluimvee
- Bestuurslid Federatie landbouw en zorg
- Bestuurslid van Coöperatie SecurEggFarmer

KWALITEITSVERSLAG 2022

Chantal Versteegen:

- Voorzitter Beugelclub bc Bergerbaan
- Werkgroep Dementievriendelijk Horst aan de Maas

CLIENTENRAAD 2022

Naam	Functie	Vanaf	Tot
Bart Heesen	Voorzitter	2/6/2016	
Berno Simmelink	Secretaris/Penningmeester	2/6/2016	

WERKORGANISATIE 2022

Naam	Functie	Fte	Vanaf
John Caubergh	Directeur	0.4	01/07/2014
Carla van Herten	Coördinator	0.88	17/06/2013
Marion van den Broek	Medewerker Zorg en Innovatie	0.88	07/06/2022
Jos Hoebink	Financieel administrateur	0.60	01/01/2015
Sandra Teeuwen	Financieel administrateur	0.67	01/11/2019
Silvie Heldens	Cliënten administrateur	0.77	01/03/2018
Ellen Küppers	Administrateur	0,67	01/11/2018
Nicole Feller	Administratief medewerker	0.44	17/11/2021

